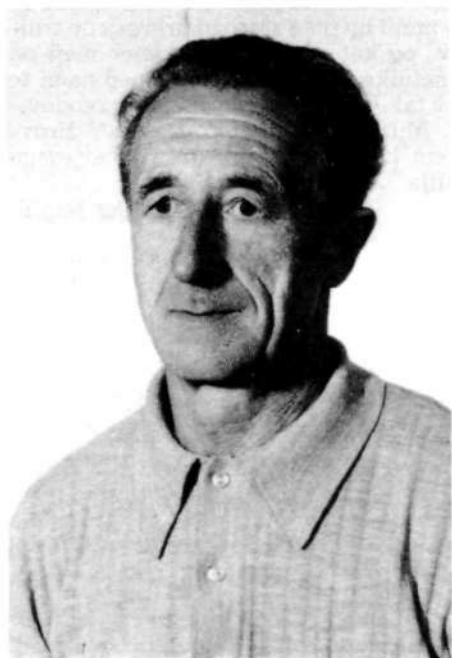


## VILJEM KAVČIČ (1917–1992)



tudi starejšemu bratu, dr. Ivanu Kavčiču, ki je pred vojno v Pragi doktoriral iz prava, med vojno pa je bil oficir na vzhodni fronti, kjer je bil zaradi znanja jezikov štabni tolmač. Nato je bil premeščen v vojni tiskovni urad na Dunaju (Kriegs-Pressquartier). Bil je dobro obveščen in je delal za antantno obveščevalno službo. V Pragi se je navdušil za sokolstvo in za svobodomiselné nazore in bil 1905, še kot študent, med ustanovitelji Sokola v Žireh. Kot bomo videli, je pozneje večkrat pomagal nečaku na njegovi življenjski poti.

Ob koncu vojne je prišel Ivan malega Viliija pogledat. Ko mu je bilo dve leti, ga je vzel iz reje (mati ga ni mogla ali hotela preživljati) in svojim vojakom naročil, da so ga na konju, v sedlu odvedli do Škofje Loke, kjer so ga prevzeli Špicarjevi iz Žirov. Še danes vedo pri tej hiši povedati, kako je bilo, ko so ga prinesli v kuhinjo; otrok je ves preplašen sredi neznanega mu okolja zlezal pod klop in milo klical: »Mutti, Mutti...«.

Stara starša sta ga bila vesela, teta Francka, ki v svojem zakonu ni imela otrok, ga je pozneje posvojila in mu ob pomoči strica pravnika, ki je bil tedaj visok funkcionar jugoslovanskih železnic, izposlovala priimek Kavčič. (*dotlej se je pisal po materi: Wilhelm Doppelhammer.*) Po treh letih ljudske šole v Žireh so ga (*tudi zato, da bi se ga vsaj za nekaj časa »odkrižali«, saj je bil zelo svojeglav*) poslali v Ljubljano, v meščansko šolo. Stanoval je v internatu, v Marijanišču, kjer je kmalu prišel navzkriž z vzgojitelji, duhovniki. Teh ni maral. Tako se je šel, na lastno željo in po stričevem posredovanju, raje učiti za mesarja. Štiri leta je nabiral znanje pri mojstru Josipu Koprivcu (*na Vidovdanski 27, delal je tudi za potrebe železnic*) in postal mesarski pomočnik. Nato se je

8. decembra 1992 je umrl Viljem Kavčič, ustanovni in vrsto let dejavni član Muzejskega društva Žiri. Bil je član upravnega odbora in v posebno pomoč svojemu tovarišu Antonu Nagliču, gospodarju društva, pri vzdrževanju zbirke v Stari šoli. »Muzejska«, zapomnitve vredna je tudi njegova življenjska pot.

Rodil se je 14. maja 1917 v Linzu na Gornjeavstrijskem. Tam se je pred odhodom na fronto zadrževal njegov oče Rudolf Kavčič, c. kr. podčastnik (narednik). Spoznal je Marijo Doppelhammer, ki je z njim zanosila. Kmalu po sinovem rojstvu je moral na bojišče, kjer je padel že avgusta istega leta. Domov v Žiri, k Špicarju, kjer naj bi bil nekoč za gospodarja, pa je še prej sporočil, da ima sina in pripisal njegov naslov. To je sporočil

vrnil k teti v Žiri; ta je po moževi smrti (1937) ostala na domačiji (*malo posestvo in gostilna*) sama. Leta 1938 je šel k vojakom. Aprila 1943 pa v partizane, kjer je postal obveščevalec in pozneje oficir in ostal v vojski vse do 1950. Tedaj se je vrnil v Žiri in se zaposlil v tovarni Alpina, kot kadrovski referent. Tu se je 1969 tudi upokojil; nazadnje je bil vodja skladišča gotovih izdelkov. Deloval je v družbenopolitičnih organizacijah in društvih in bil med drugim predsednik Krajevne skupnosti Žiri.

Poročil se je 1942 z Vido, rojeno Kržišnik, in zapustil dve hčeri. Ko je imel 44 let (1961) ga je s posredovanjem Rdečega križa poiskala mati Avstrijka in izrazila

željo, da bi ga videla. Obiskal jo je in se moral z njo pogovarjati s pomočjo tolmača. Spoznal je, da ima tudi polbrata (*od drugega očeta*). Žirovci smo ga poznali kot prijaznega človeka vedre narave, ki je rad priskočil na pomoč, če je bilo treba. Nekoč sem ga imel priložnost opazovati, ko je deval prašiča iz kože. Tako dobro mu je šlo od rok, da sem se spomnil na tisto staro in preverjeno trditve, po kateri dober rokodelec meji na umetnika. Res škoda, da ni med nami še več takih ljudi, ki kar dišijo po zgodovini. Muzej je pač samo muzej. V žirovskem bo ostal spomin na Špicarjevega Vilija.

*Miha Naglič*